

FICIL
RAISE THE BAR!

Rīgā, 2024.gada 23. janvārī
Nr. 03/2024

Ministru prezidentei
Evikai Siliņai
pasts@mk.gov.lv

informācijai:

Ekonomikas ministrijai
pasts@em.gov.lv

Finanšu ministrijai
pasts@fm.gov.lv

Valsts kancelejai
pasts@mk.gov.lv

Satiksmes ministrijai
satiksmes.ministrija@sam.gov.lv

Par publiskā iepirkuma procesa pilnveidošanu

Ārvalstu investoru padome Latvijā (turpmāk – FICIL) jau vairākus gadus vērš uzmanību uz nepieciešamību pilnveidot publisko iepirkumu procesu. Publiskais iepirkums ir ikvienas Eiropas Savienības (turpmāk – ES) dalībvalsts ekonomikas būtiska sastāvdaļa. No vienas puses, publiskie iepirkumi ir līdzeklis brīvas konkurences nodrošināšanai starp piegādātājiem, jo pasūtītājam ir pienākums attiekties pret tiem vienlīdzīgi un taisnīgi. No otras puses, publiskie iepirkumi ir instruments pasūtītāja līdzekļu efektīvai izmantošanai. Šajā kontekstā FICIL biedri ir vēršusi uzmanību uz konkrētiem gadījumiem, kam būtu pastiprināti jāpievērš uzmanība, lai risinātu trīs būtiskas problēmas.

Pirmkārt, **nepieciešams centralizēt un veicināt ciešāku sadarbību publisko iepirkumu procesos starp valsts sektora amatpersonām no dažādām institūcijām**. FICIL ieskatā valsts iestādes ir pēc iespējas jāmudina palīdzēt un meklēt palīdzību citai no citas sarežģītu iepirkumu plānošanā, izveidē un uzraudzībā. Sadarbībai ir jāsākas ar iestādēm tajā pašā politikas plānošanas jomā vai ziņošanas ķēdes lokā, bet nevajadzētu aprobežoties tikai ar to. Lai gan FICIL apzinās juridisko procedūru ievērošanas nozīmi, nevar ignorēt arī ekonomiskās un biznesa izpratnes nozīmi. Bieži tieši tai ir izšķiroša nozīme saimnieciski visizdevīgākā ekonomiskā rezultāta nodrošināšanā. Atkārtoti piedaloties iepirkumos, ierēdņi uzlabo izpratni par konkrētiem vai sarežģītiem iepirkumiem, tāpēc cieša sadarbība ar pieredzējušiem publisko iepirkumu speciālistiem ir būtiska.

Otrkārt, **nepieciešams ieviest izmaiņas un pārņemt praksi, lai veicinātu plašāku publisko iepirkumu konkursu vērtēšanas ietvaru, izveidojot sistēmu, kas neuzskatītu cenu par vienīgo kvalificējošo faktoru**. Kvalitāte var būt kvalificējošs kritērijs publiskajos iepirkumos, daudzos gadījumos piegādes kvalitāte vai process var ietvert vairākus aspektus, kas ļauj

sasniegt dažādus valsts iestāžu mērķus. Neatkarīgi no tā, vai tā ir riska mazināšana (piemēram, piegādes ķēde) vai zaļās politikas īstenošana, ar cenu nesaistīti kritēriji var nodrošināt labāku, sainieciskāku iepirkumu vērtību. Publiskajos iepirkumos zemākā cena joprojām ir dominējošais līguma slēgšanas un tiesību piešķiršanas kritērijs. Lētākais piedāvājums nedrīkst būt vienīgais noteicošais faktors, it īpaši, ja tas tiek piedāvāts uz darbinieku algu, sociālo garantiju vai pretendenta nodokļu maksājumu rēķina.

Treškārt, **publisko iepirkumu procesā jāsauglabā godīga konkurence un pēc iespējas jāizvairās no situācijām, kurās pretendenti tiek izslēgti no iepirkuma procesa neobjektīvu iemeslu dēļ.** Būtu jāizvairās no situācijām, kurās konkurence publiskajos iepirkumos tiek ierobežota, mākslīgi iekļaujot iepirkumu nolikumu prasībās kritērijus, kas objektīvi nav saistīti ar pakalpojumu kvalitāti, bet kuru patiesais mērķis ir radīt priekšrocības kādam konkrētam pretendentam. Šāda diskriminējoša pieeja var novest pie nelietderīgas līdzekļu izmantošanas un negatīvi ietekmēt godīgu konkurenci, kas, savukārt, atspoguļojas kopējā uzņēmējdarbības vidē Latvijā.

FICIL aicina pārskatīt un pilnveidot esošo publisko iepirkumu sistēmu, lai padarītu to pēc iespējas iekļaujošāku, ilgtspējīgāku un tādu, kas spēj nodrošināt valstij nepieciešamo un risināt visus nākotnes izaicinājumus. Tāpat aicinām pēc iespējas meklēt risinājumus, lai nodrošinātu iekļaujošāku iepirkumu sistēmu, jo īpaši jomās, par kurām tiek saņemtas sūdzības. Uzņēmēju viedoklis un centieni pilnveidot sistēmas darbību nevar tikt atstāti novārtā.

Ar cieņu,

Roberts Alhimionoks
FICIL izpilddirektora p.i.

ŠIS DOKUMENTS IR ELEKTRONISKI PARAKSTĪTS AR DROŠU ELEKTRONISKO
PARAKSTU UN SATUR LAIKA ZĪMOGU